

2. Гарасюк О.А. Проблеми щодо сутності поняття «ділова активність підприємства» / О. А. Гарасюк, М. Ю. Ігнатенко // Вісник КТУ. – 2010. – № 22. – С. 63.
 3. Заїкіна О. О. Роль показників ділової активності в оцінці управління підприємством / О. О. Заїкіна // Харчова промисловість. – 2008. – №7. – С. 144–148.
 4. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручн. – 2-ге вид., перероб. та доп. / Є. В. Мних. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.
 5. Савицкая Г. В. Экономический анализ : учебн. – 11-е изд., испр. и доп. / Г. В. Савицкая. – М. : Новое знание, 2005 – 651 с.
 6. Стефанишин В. Збалансована система показників – інструмент стратегічного управління підприємством / Владислав Стефанишин // Маркетинг в Україні. – 2010. – № 2. – С. 4–9.
 7. Турило А. М. Визначення критерію розмежування категорій «ділова активність підприємства» і «ринкова активність підприємства» / А. М. Турило, О. А. Зінченко, І. С. Вчєрашня // М маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 1. – С. 82–85.
 8. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. [Частина 2] / Ю. М. Тютюнник. – Полтава : РВВ ПДАА, 2009. – 399 с.
 9. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. [М. М. Александрова, С. В. Бардаш, О. С. Бородкін та ін.] ; за ред. Г. Г. Кірейцева. – К. : ЦУЛ, 2002. – 496 с.
- Рецензент – д. е. н., доцент Писаренко В. В.*

УДК:[631.15:65.011.4] : 338.439.053 (477)

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ У КОНТЕКСТІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Ємець Ю. Г., аспірантка

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

У статті визначається зв'язок конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції з формуванням продовольчої безпеки України, обґрунтовано необхідність розробки стратегії державної підтримки сільськогосподарських підприємств.

In the article the connection competitiveness of agricultural products with the formation of food security of Ukraine, the necessity of developing strategies of farm support.

Постановка проблеми. Продовольча безпека країни на макроекономічному рівні - це гарантоване забезпечення суспільства, незалежно від обставин, що можуть скластися, повним необхідним набором повноцінних продуктів харчування. На мікроекономічному рівні - це впевненість окремо взятої особи в можливості задовольнити, з доступних джерел, свої фізіологічні потреби і своєї сім'ї в продуктах харчування. А це можливо лише за умови виробництва в господарствах і підприємствах аграрно-промислового комплексу країни конкурентоспроможної продукції.

Конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції є складовою економічної конкурентоспроможності країни та однією із основ продовольчої безпеки і продовольчої незалежності країни, а також підґрунтям для забезпечення біологічної безпеки і біологічної конкурентоспроможності її населення. Основне багатство країни - її територія та люди. Головне завдання держави, в особі її керівництва, – це збереження цілісності території і дбайливе ставлення до свого населення, створення необхідного комплексу умов для реалізації здібностей кожного щодо належного забезпечення себе і своєї сім'ї. Цього можна досягти лише за повноцінного функціонування національної безпеки, адекватна конструкція якої неможлива без розвитку її складової – продовольчої безпеки. Аграрний сектор, у структурі якого домінують галузі рослинництва й тварин-

ництва, є головною складовою агропромислового комплексу – одного з найбільших і найважливіших секторів економіки України. У безпосередній залежності від функціонального стану агропромислового комплексу, і особливо сільського господарства, перебувають економіка і продовольча безпека держави, розвиток внутрішнього і зовнішнього ринків, а отже і рівень життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання формування та підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції досліджували такі вчені як: О. В. Шубравська, М. Й. Малік, Л. А. Євчук, М. П. Канінський, А. Трубилин, Ю. Осипов, Ю. І. Данько та інші.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження є визначення впливу підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на забезпечення продовольчої безпеки України та рекомендації щодо обґрунтування важливості підвищення рівня конкурентоспроможності в підприємствах агропромислового комплексу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні, зважаючи на важкий стан економіки України, питання продовольчої безпеки залишається відкритим і потребує розробки підходів до його термінового вирішення. Політичні, економічні та соціальні зміни, що відбулися в нашому суспільстві за період трансформації форм власності, з метою перерозподілу та первинного накопичення капіталу, не могли не справити довготривалого негативного впливу на виробничі показники народногосподарського комплексу, у тому числі і на показники розвитку агропромислового комплексу і сільського господарства. Агропромисловий комплекс країни перебуває у такому ж стані, як і інші галузі народного господарства. Це впливає на рівень продовольчої безпеки, а отже, і на соціально-економічне становище всіх верств населення України.

Динаміку цих процесів можна прослідкувати, аналізуючи основні дані що є безпосереднім вираженням купівельної спроможності споживачів [2].

Таблиця 1

Валова продукція рослинництва і тваринництва
(у порівнянних цінах 2005 року; млн.грн)

Показники	Р і к			
	1990	2000	2005	2010
Валова продукція, всього:	145875	77889	92586	100536
- відсотків: - до 1990 р.	100	53,4	63,5	68,9
- до 2000 р.	187,3	100	118,9	129,1
в т.ч.: - продукція рослинництва:	66560	43573	53976	58678
- відсотків: - до 1990 р.	100	65,5	81,1	88,2
- до 2000 р.	152,8	100	123,9	134,7
- продукція тваринництва:	79315	34316	38610	41858
- відсотків:- до 1990 р.	100	43,2	48,7	52,8
- до 2000 р.	231,1	100	112,5	122,0
Питома вага продукції тваринництва	54,4	44,1	41,7	41,6

Державної служби статистики України. Виробництво продукції сільського господарства (у зіставних цінах 2005 р.) у 2010 році в порівнянні з 1990-м скоротилася у 1,45 рази, продукція рослинництва - у 1,13 рази. Галузь тваринництва зазнала більш нищівного удару – виробництво продукції тваринництва скоротилося у 1,89 рази.

Одночасно з ускладненням економічної ситуації в країні погіршувалися і її демографічні показники. Так у 2010 році народилося 497,7 тис. дітей, що в 1,3 рази менше, ніж у 1990 році. Кількість померлих у 2010 році становила 698,2 тис. осіб, що на 10,9% більше, ніж у 1990 році [1].

На конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції впливає продовольча доступність. За показниками виробництва м'яса і молока Україна знаходиться нижче рівня цих же показників 1960 року. Порівняно з 1990 роком у 2010 році сумарний показник виробництва продукції тваринництва становив 46,0% в тому числі м'яса всіх видів у забійній вазі – 47,7%, молока – 45,7%. Всі зазначені показники нижчі своїх аналогів 1960 року [1]. В порівнянні з 2000 роком спостерігається тенденція підвищення відмічених показників за виключенням молока (табл. 2).

Таблиця 2

Виробництво основних видів продукції тваринництва

Рік	Вартість виробленої продукції, млн.грн	у тому числі:		
		м'ясо всіх видів (у забійній вазі)	молоко	
1960	16,4	2,1	13,9	
1980	25,7	3,5	21,4	
1990	29,8	4,4	24,5	
1995	20,1	2,3	17,3	
2000	14,9	1,7	12,7	
2001	15,4	1,5	13,4	
2002	16,3	1,6	14,1	
2003	16,0	1,7	13,7	
2004	16,0	1,6	13,7	
2005	16,0	1,6	13,7	
2007	15,0	1,9	12,3	
2007р.у %	- до 1960 р.	96,7	90,5	88,5
	- до 1990 р.	50,4	43,2	50,2
	- до 2000 р.	107,4	111,8	96,9

Політичні, економічні та соціальні процеси у країні останніх років негативно вплинули на господарську діяльність, економічні показники та фінансові результати сільськогосподарського виробництва, складовою якого є одна з його галузей - тваринництво. Не виняток у даній ситуації і скотарство (рис. 1).

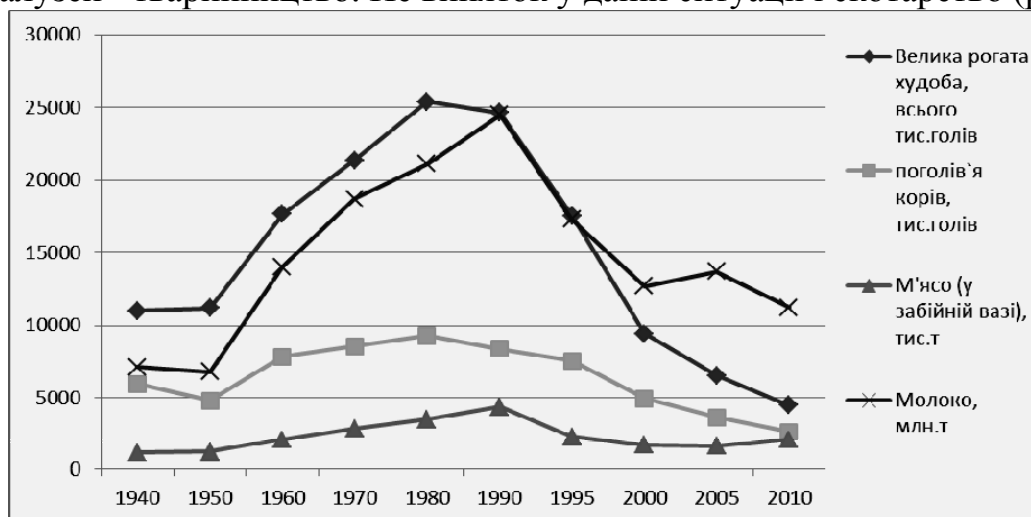

Рис. 1. Основні показники розвитку скотарства

Статистичні дані Державного комітету статистики України вказують на те, що у скотарстві такі основні показники, як чисельність поголів'я, виробництво м'яса в усіх категоріях господарств, валовий надій молока у 2010 році, в порівнянні з аналогічними показниками 1990 року, мали непродуктивну динаміку: поголів'я всього і корів – менше рівня 1940 року у 2,4 і 2,3 рази відповідно [1]. Позитивним на цьому фоні виявився показник молочної продуктивності корів, який у 2010 році становив 4257 кг, або на 45% більше, ніж у 1990 році, що є, невеликою мірою, запереченням того, що одночасне скорочення загального виробництва зі зниженням продуктивності є свідченням некерованого державою різкого економічного спаду [3].

Конкурентоспроможність як похідна конкуренції є мірилом спроможності об'єктів або суб'єктів до самовираження і самоствердження в умовах конкурентної боротьби. На неї впливають фактори зовнішнього і внутрішнього походження, що мають безпосередній та опосередкований вплив на рівень конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

До системи зовнішніх факторів відносяться фінансові джерела забезпечення економічної конкурентоспроможності, у тому числі державна підтримка, інвестиційно-інноваційне підвищення конкурентоспроможності, організований сільськогосподарський ринок як основний чинник формування сприятливого конкурентного середовища, пріоритети розвитку земельних відносин у сільському господарстві та шляхи їх реалізації, розвиток сільської місцевості – необхідна складова формування конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва.

Основними внутрішніми факторами, що забезпечують економічну конкурентоспроможність продукції сільськогосподарських підприємств, є якість і собівартість, основу яких складають економіко-технологічна організація виробництва і мотивація праці.

Економічна конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства як економічна категорія є функцією собівартості і поєднує в собі інформацію про зовнішні та внутрішні чинники, що забезпечують захоплення та утримання конкурентно-формуючих позицій даним підприємством у сфері економічної діяльності.

Висновки. Сільське господарство - найважливіша галузь народногосподарського комплексу України. Воно по-різному реагувало на соціально-економічні зміни різних періодів, і це відбивалося на його функціонуванні та економічних результатах.

Забезпечення виробництва продуктів харчування і їх фізіологічної та економічної доступності для населення країни є основною функцією конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, в тому числі і продукції тваринництва. Основна її функція - оптимальне задоволення потреб населення у продуктах харчування в умовах забезпечення продовольчої безпеки України.

Література:

1. Статистичний щорічник України за 2010 рік / Держ. служба статистики України. – К. : Консультант, 2012. – 572 с.
2. Шубравська О. В. Форми прямої і непрямой підтримки різних груп експортерів агропродовольчої продукції / О. В. Шубравська // Забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектора економіки України на внутрішньому і зовнішньому ринках : наук. до-

повідь / за ред. акад. УААН В. М. Трегобчука, чл.-кор. УААН Б. Й. Пасхавер. – К. : Ін-т екон. та прогнозування, 2011. – С. 165-172.

3. Ярмак В. І. Формування ринкових відносин в АПК / В. І. Ярмак // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – Вип. 9. – С. 100-107.

Рецензент – д. е. н., професор Ульяновченко О. В.

УДК 369:94”313”

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Єрмолаєва М.В., к.е.н., доцент, Скиданенко Ю.Д., к.філол.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія**

У статті висвітлено історичні аспекти становлення і розвитку медичного страхування в Україні, шляхи реформування системи соціального страхування, розглянуто проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне медичне страхування».

The article deals with the historical aspects of the formation and development of health insurance in Ukraine and ways of reforming the social insurance system, considered the draft Law of Ukraine «About obligatory state medical insurance».

Постановка проблеми. Згідно Конституції України держава гарантує охорону здоров'я громадян та отримання ними медичної допомоги. На жаль сьогодні вітчизняні медичні заклади не можуть в повному обсязі забезпечити потреби громадян, які звернулися до лікувальних установ, в якісному лікуванні. Це викликане недостатнім рівнем бюджетного фінансування медичних закладів охорони здоров'я. В разі хвороби майже всі витрати, пов'язані з лікуванням лягають на громадян і стають особистою проблемою їх та членів їх сімей. В останні роки постало питання поліпшення якості медичного обслуговування громадян. Одним з шляхів подолання цієї проблеми є реформування системи соціального страхування і запровадження страхової медицини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти цього питання обговорюються вітчизняними науковцями та практиками, зокрема Мних М.В., Новосельською Л.І., Окунським А.Р., Терешко Х.Я., Котовою С.С. Це свідчить про актуальність визначеної проблеми і необхідність її подальшого вивчення та розробки шляхів вирішення на законодавчому рівні.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення історії становлення системи соціального страхування в Україні та критичний аналіз нормативно-законодавчих актів, що пропонуються для розгляду у Верховній Раді України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес реформування медицини як галузі системи соціального страхування в Україні триває перманентно. Щоб пересвідчитись у цьому слід звернутися до історії. Одним з перших законодавчих актів можна вважати «Регламент Мануфактур-Колегії», затверджений Петром 1 3 грудня 1723 р. Згідно Регламенту власники мануфактур були зобов'язані проводити заходи з охорони праці робітників, створювати умови для надання їм медичної допомоги та вводити посади лікарів на підприємствах.

У 1741 р. уряд прийняв Регламент і Робочі правила для суконних фабрик згідно яких приписувалось створювати гідні умови праці для робітників, будувати житло і відкривати лікарні для їх медичного обслуговування.

На початку 19 ст., а саме у 1806 р. було затверджене Гірниче положення, згідно якого на кожному підприємстві незалежно від форми власності, де пра-